

EVV-PLATFORM OVER DE TOEKOMST VAN EUROPA

EVV-PLATFORM OVER DE TOEKOMST VAN EUROPA

Wij, de Europese vakbonden, willen een Europese Unie en een eenheidsmarkt gebaseerd op samenwerking, solidariteit en sociale rechtvaardigheid - een Europese Unie die in staat is de wereldwijde concurrentie aan te gaan dankzij een duurzaam economisch en sociaal model.

Samen zijn we sterker, op economisch, sociaal en democratisch vlak. De EU kan geen hogere levensstandaard voor iedereen halen zonder een rechtvaardiger integratie en een opwaartse convergentie.

De burgers en werknemers verdienen allemaal een betere Europese Unie.

DE EU MOET REAGEREN OP HAAR CRISIS

De economische crisis, de hoge werkloosheid, de sociale uitsluiting en de ontevredenheid, de noodsituatie van vluchtelingen, de Brexit en het terrorisme, stuk voor stuk factoren die bijdragen tot de vertrouwenscrisis bij werknemers en burgers ten aanzien van de EU, maar ook tot het opwellen van populistische, nationalistische gevoelens en vreemdelingenhaat.

De terugkeer van fysieke en culturele grenzen, conflicten en tegenstellingen tussen lidstaten houden vorderingen op het vlak van gemeenschappelijke projecten tegen. Europa wordt verantwoordelijk geacht voor alle leed dat de mensen nu ondervinden, hoewel die verantwoordelijkheid voornamelijk toe te schrijven valt aan de beslissingen van regeringen en nationale instellingen.

De EU-besluitvorming zwakte af en de intergouvernementele mechanismen ingevoerd na de economische crisis vervingen vaak de geijkte communautaire methode uit de Verdragen, waardoor de burgers de systematische controle op Europese beslissingen ontnomen werd.

Het spreekt vanzelf dat de hoop op een betere toekomst het niet zal halen van de angst, de onzekerheid en de woede van de werknemers, zolang er geen economische relance is, er geen einde komt aan de strenge besparingen en neoliberale beleidsmaatregelen en zolang werkloosheid, armoede en sociale versnippering niet worden aangepakt.

De Europese Unie staat vandaag op een kruispunt: ofwel voert ze een hervorming door en verandert ze in een rechtvaardiger en socialer Europa, ofwel dreigt ze in te storten.

De peilingen brengen evenwel aan het licht dat de Brexit de EU-aanhang van onderdanen in verschillende lidstaten heeft versterkt. We staan voor uitdagingen en kansen en moeten samen werken aan een positief alternatief.

De voornaamste verwezenlijkingen van het proces tot Europese integratie (zoals vrede en democratie – de interne markt en economische samenwerking – het hoge niveau van opleiding, innovatie en technologische ontwikkeling – de bescherming van mensenrechten en een performant sociaal model- vrij verkeer) hebben van Europa een plek gemaakt waar het aangenaam leven is: deze erfenis mag niet worden verbrast.

Verandering is dringend nodig en de Europese syndicale beweging draagt haar steentje bij, samen met andere actoren die zich zorgen maken om de toekomst van Europa.

EU-HERSTEL: EEN SYNDICAAL PLATFORM VOOR DE TOEKOMST VAN EUROPA

De transformatie van Europa en het herstel van het Europees project vereisen beleidsmaatregelen en verschillende regels alsook een grotere participatie van de burgers, werknemers en organisaties die ze vertegenwoordigen.

Dat vergt een opwaartse convergentie inzake levens- en arbeidsvoorwaarden tussen en in de landen, een daling van de ongelijkheden en meer economische en sociale cohesie. Een betere levensstandaard van de bevolking moet worden opgestart en ondersteund door daadkrachtiger beleidsmaatregelen.

De EU kan opnieuw geliefd worden bij werknemers en burgers als ze concrete oplossingen voor hun problemen aanbrengt, de creatie van kwaliteitsvolle banen bevordert en bijdraagt tot volledige werkgelegenheid, tot gelijke economische en sociale kansen, tot sociale bescherming, tot ieders veiligheid en welzijn.

Wij stellen een nieuw Pact voor de toekomst van Europa voor, gestoeld op welvaart, sociale rechtvaardigheid en democratie.

EEN DUURZAME ECONOMISCHE GROEI VOOR DE CREATIE VAN KWALITEITSVOLLE BANEN EN BETERE ARBEIDSVOORWAARDEN

De EU heeft op de wereldwijde economische crisis gereageerd door enkel de nadruk te leggen op de inkrimping van overheidsbudgetten en op de export – structurele hervormingen met het oog op flexibiliteit van de arbeidsmarkt, vermindering van overheidsuitgaven, diensten en sociale bescherming, loondruk en afbouw van collectieve onderhandelingen waren de voornaamste correctiemiddelen.

Die methode bood echter geen oplossing voor ook maar één van de problemen waarmee onze economie te kampen heeft. Integendeel, ze leidde tot een haperende relance, stagnatie en deflatie, een onaanvaardbaar hoge graad van werkloosheid en onzekerheid, armoede en sociale uitsluiting.

Het is hoogtijd voor (de invoering van) een duurzame groei – die volgens ons synoniem is van kwaliteitsvolle banen, billijke arbeidsvoorwaarden, gelijkheid op de arbeidsmarkt en in de samenleving, inclusie en sociale integratie voor allen. Dat vergt ook een andere wereldwijde en Europese economische agenda, een agenda met als doelstelling betere levens- en arbeidsvoorwaarden voor de burgers. Daartoe zijn dringend maatregelen nodig.

Een buitengewoon plan voor investeringen en voor de creatie van kwaliteitsvolle banen is nodig. Dit stelde het EVV al in zijn initiatief “een nieuwe weg voor Europa”, gelanceerd in 2013. **Er moeten meer overheidsinvesteringen komen** want ze zijn het meest efficiënte middel om privé-investeringen te bevorderen. Het plan-Juncker moet worden bijgestuurd: het moet het Europese industriebeleid volkomen ondersteunen en - vooral nu de tweede fase is aangekondigd - gericht worden op de landen en sectoren die het plan het sterkst nodig hebben. Ook de beschikbare middelen moeten aanzienlijk worden verhoogd.

Om de lidstaten de kans te geven te investeren, **moet het Stabiliteits- en groeipact worden herzien, waarbij de doelstellingen moeten worden herbekeken en aangepast aan de huidige macro-economische context.** Bovendien moet er een stabiele en transparante “gouden regel” inzake flexibiliteit aan worden toegevoegd en moeten investeringen die productief zijn voor materiële en immateriële infrastructuur, groene economie, innovatie en onderzoek, scholing en opleiding, sociale infrastructuur en openbare diensten uit de doelstellingen inzake tekorten en schulden worden gehaald.

Voorts moet de **Europese Unie zelf gemachtigd worden om overheidsinvesteringen te doen** voor transnationale projecten via het uitgeven van leningen door de Europese Investeringsbank (EIB) en door een onafhankelijke Europese begroting en schatkist.

Een coördinatie van de fiscaliteit is nodig, alsook de strijd tegen fiscale fraude, de garantie van een rechtvaardige en progressieve fiscaliteit voor mensen en ondernemingen en EU-begrotingssteun.

De essentiële rol van efficiënte en inclusieve overheidsdiensten voor sociale rechtvaardigheid en cohesie en voor een eerlijke en duurzame groei moet worden erkend. De wijdverbreide propaganda tegen alles wat openbaar of overheidsgelinkt is (investeringen, diensten, werknemers) moet gecounterd worden.

Er moet voorzien worden in een versterkte coördinatie voor de Economische en Monetaire Unie (EMU) in het kader van de voltooiing van de architectuur ervan, met inbegrip van de wijze waarop de Europese schatkist kan gekoppeld worden aan de financiering van overheidsinvesteringen. Bovendien moet **het ECB-mandaat worden herzien** en uitgebreid met volledige werkgelegenheid als een van de doelstellingen.

Een gezond economisch en werkgelegenheidsbeleid moet de eenheidsmunt ondersteunen. Naast de Eurogroep van ministers van Financiën, moet **de oprichting van een Eurogroep van ministers van Werk worden overwogen**.

De uitdagingen op het vlak van **klimaatverandering, duurzame energievoorziening, digitalisering, automatisering en de herstructureringsprocessen** die de mondialisering meebrengt, moeten worden aangepakt via een **“rechtvaardige transitie”**, een strategie die verzekert dat de creatie van kwaliteitsvolle banen het verlies van banen compenseert en dat prioriteit gegeven wordt aan de bescherming van de belangen van de werknemers en de burgers opdat die kunnen genieten van deze nieuwe economische revolutie. Europa heeft bovendien nood aan een **degelijk industriebeleid** dat de volgegroeide sectoren ondersteunt en tegelijk innoverende sectoren die zorgen voor een rechtvaardige transitie, bevordert.

Opdat ze progressief en rechtvaardig zijn, moeten **internationale handelsakkoorden** dezelfde logica volgen en moet hun sociale, milieu- en openbare dimensie behouden en zelfs verbeterd worden. Deze akkoorden moeten regeringen op alle niveaus het recht en de ruimte laten om wetten te maken en diensten te verzekeren in het algemeen belang. Ze moeten de sociale partners echter ook de kans geven om volledig autonoom een sociale dialoog en arbeidsverhoudingen uit te bouwen.

De interne Europese vraag moet worden gestimuleerd om te komen tot een rechtvaardige relance. De laatste jaren bleven de lonen in alle EU-landen achterop hinken in vergelijking met de productiviteit, terwijl de levensduurte gestegen is. Het tijdstip voor een **algemene loonsverhoging voor Europese werknemers** is dus aangebroken. Daarbij moeten goed functionerende collectieve onderhandelingen worden versterkt en daar waar ze werden afgebouwd, worden hersteld. Waar er geen collectieve onderhandelingen waren, moeten instellingen worden opgericht en praktijken worden ingesteld. Middelen daartoe zijn: sterkere bevoegdheden voor sociale partners en sterkere nationale juridische kaders waar nodig. Een verhoging van het minimumloon en het leefloon moeten, waar het gerechtvaardigd is, ook op de agenda. **Een opwaartse loonconvergentie**, tussen landen (in het bijzonder tussen landen uit West- en Oost-Europa) en tussen sectoren, moet worden overwogen als kernsleutel voor het terugdringen van macro-economische onevenwichtigheden (met inbegrip van loonverschillen tussen mannen en vrouwen), alsook van elke vorm van loondumping en discriminatie.

HERSTEL VAN HET EUROPEES SOCIAAL MODEL: MEER ARBEIDSRECHTEN EN SOCIALE BESCHERMING

We zijn rechtstreeks getuige van een **crisis van de Europese sociale samenhang zonder voorgaande**, kijken we maar naar de jongerenwerkloosheid en de langdurige werkloosheid, de onzekerheid, de versnippering en moeilijkheden om toe te treden tot de arbeidsmarkt, de ongelijkheden, de sociale uitsluiting en de groeiende discriminatie. Het Europees sociaal model, een referentie voor de rest van de wereld, werd in bepaalde landen ontkracht, in het gedrang gebracht en zelfs afgeschaft.

Europa moet zijn sociaal model herstellen en versterken via een wijziging van het heersende discours dat verkeerdelijk uitvaardigt dat dit model een hinderpaal vormt voor de competitiviteit en de economische groei. In landen waar de lonen hoog zijn, waar er een sterk sociaal model is, sterke collectieve onderhandelingen en stevige socialebeschermingsstelsels zijn, is de economie er immers het best aan toe.

De sociale dimensie van de Europese Unie moet even relevant worden als de economische governance. Het is tijd voor de invoering van een sociaal Europees semester en voor een Europese sokkel van sociale rechten die niet simpelweg alleen een lapmiddel is en de schade van het strenge besparingsbeleid beoogt te herstellen, maar volwaardig deel uitmaakt van de globale strategie om de toekomst van Europa vorm te geven. Het begrip “sociale markteconomie” zoals beschreven door Jacques Delors in het hart van de Europese Unie moet opnieuw in zijn context worden geplaatst.

De EU moet zich ervan vergewissen dat de Europese sokkel van sociale rechten geen loze belofte blijft. Werknemers en burgers hebben concrete voorstellen nodig, maatregelen die het verschil kunnen maken in hun dagelijks leven en hun bestaans- en arbeidsvoorwaarden kunnen verbeteren.

Alle burgers moeten de gepaste sociale bescherming en rechten krijgen, of het nu gaat om werkgelegenheid, werkloosheid of pensioen. Europese normen moeten worden vastgelegd voor alle landen en moeten worden bereikt **via een opwaartse convergentie** met naleving van de beste voorwaarden die er zijn.

Referentiecriteriën, aanbevelingen, efficiënte en vooruitstrevende wetgeving en financiering moeten worden ingevoerd om de lidstaten bij te staan in dit proces. **Specifieke tools kunnen worden opgericht bij de EU/EMU** met mechanismen voor sociale bescherming en om gebrekkige nationale financiering op te vangen, alsook in geval van werkgelegenheids crises of sociale schokken.

Er kunnen bijvoorbeeld extra stelsels voor werkloosheidstoelage en een omkadering van het minimuminkomen (zoals de jeugdgarantie of het initiatief voor jongerenwerkgelegenheid) worden overwogen voor landen die dat het meest nodig hebben, steeds met het behoud van de autonomie van de sociale partners en de bestaande nationale stelsels.

De prioriteitstelling voor de specifieke interventiedomeinen moet op Europees niveau bepaald worden. We hebben het dan over jeugdwerkloosheid en langdurige werkloosheid, gendergerelateerde ongelijkheden en discriminatie, armoede, arme werknemers en sociale uitsluiting, clandestien werk, competenties en levenslang leren, rechtvaardige transitie, kinderbijslag, pensioenstelsels, gezondheidszorg en langdurige zorg, discriminatie t.a.v. kwetsbare en achtergestelde personen, ziekte en invaliditeit. Deze domeinen moeten – aan de hand van doeltreffende tools - afgestemd worden op hogere normen. Daarnaast moet het principe van “gelijke behandeling” opnieuw uitgesproken en toegepast worden in elke vorm van beleid, beleidsinitiatieven en wetgeving van de EU.

De **werkonzekerheid en de fragmentatie van de arbeidsmarkt** moeten geanalyseerd worden, alsook de nieuwe vormen van economische activiteit en werk die een invloed hebben op de toekomst van het werk. De **strijd tegen oude en nieuwe vormen van uitbuiting**, zoals clandestien werk en schijnzelfstandigen, verdient de grootste aandacht. Bovendien hebben **atypische werknemers en zelfstandigen** recht op bijzondere maatregelen en structuren die hen dezelfde rechten geven als de andere werknemers: het recht op loononderhandeling, sociale zekerheid, gezondheidszorg en pensioen, voortgezette opleiding en vakbondslidmaatschap.

Het recht op vrij verkeer moet toegepast worden door o.a. de vrijwaring van het Schengenverdrag, de strijd tegen sociale dumping en de opwaardering van vrijwillige en rechtvaardige mobiliteit, een integrale gelijkwaardige behandeling, integratie en inclusie van autochtone en mobiele werknemers. De grensoverschrijdende dimensie van de meeneembaarheid en coördinatie van sociale bescherming moet versterkt worden. Daarnaast moet gestreefd worden naar **een rechtvaardiger Europese agenda op het vlak van migratie** met de klemtoon op integratie en gelijkheid.

Er moet **een forser en humaner asielbeleid** op poten gezet worden, gebaseerd op solidariteit, verantwoordelijkheid en samenwerking.

Er moet een Europees kader vastgelegd worden **ter bescherming en vrijwaring van de syndicale rechten** die de laatste jaren steeds meer onder vuur kwamen te leggen m.b.t. het bezuinigingsbeleid.

STERKERE DEMOCRATISCHE WAARDEN: WERKNEMERS EN BURGERS OMARMED DOOR EUROPA

De Europese instellingen moeten democratischer, transparanter, verantwoordelijker en efficiënter optreden – de werknemers en burgers willen het gevoel hebben dat de besluitvormers hen horen en daarnaast willen ze de EU-governance (maar ook de nationale besluitvormingsprocessen) begrijpen en mee beïnvloeden.

De werknemers en de burgers van de EU moeten gelijk en rechtvaardig behandeld worden. De informatie-, consultatie- en dialoogkanalen tussen de werknemers en de burgers van de EU, de Europese instellingen, de beleidsverantwoordelijken en de andere Europese spelers, met inbegrip van de sociale partners en de organisaties van het middenveld, moeten hersteld worden.

De Europese verkiezingen moeten aanleiding geven tot een voelbare democratische stem door de burgers de mogelijkheid te geven het beleid en de Europese governance, alsook de samenstelling van de Commissie, mee uit te stippelen. De Europese Commissie moet ondersteund worden door een stabiele uitvoerende macht terwijl het democratisch toezicht en het wetgevend initiatiefrecht van het Europees Parlement een grotere rol moeten spelen.

Zowel de sociale dialoog, tussen de sociale partners en de instellingen, als de inbreng en invloed van de werknemers op het ondernemingsbeleid moeten ondersteund en versterkt worden, zodat ze meer doorwegen en ten volle kunnen worden toegepast in de lidstaten en in alle sectoren, en ook, waar nodig, via de juridische kaders en verplichte maatregelen ter versterking van de bevoegdheden van de sociale partners.

De Brexit-onderhandelingen en de opname van het **Begrotingspact** in het Verdrag zullen leiden tot er **wijzigingen in dat Verdrag**. We moeten het zien als een **gelegenheid** om een **Conventie** samen te roepen waarbij zowel de sociale partners als het middenveld betrokken worden, om het **Begrotingspact grondig te wijzigen** en om te zetten in een mechanisme voor duurzame en billijke groei, om het **Groei- en Stabiliteitspact te hervormen** en een **Protocol inzake sociale vooruitgang in te voeren** en ten slotte om een **sociaal Semester en een Europese pijler van sociale rechten** in de Verdragen op te nemen.

De vakbonden moeten bij de onderhandelingen na het Britse referendum betrokken worden en zijn er voorstander van dat de UK de toegang tot de interne markt behoudt, maar enkel bij naleving van de vier vrijheden - in het bijzonder het vrije verkeer van personen - en van het sociale acquis communautaire. De werknemers moeten niet opdraaien voor de financiële gevolgen van de Brexit.

De Brexit-onderhandelingen, net als elke wijziging van het Verdrag, moeten een opportuniteit vormen ter versterking en opflakking van de Europese waarden, namelijk vrede, democratie, welvaart en sociale rechtvaardigheid - **met als doel een beter en billijk Europa te bouwen voor zijn burgers.**

The ETUC is the voice of workers and represents 45 million members
from 89 trade union organisations
in 39 European countries,
plus 10 European Trade Union Federations.

5, Bld du Roi Albert II - B- 1210 Brussels
Tel. 00-32-2/224 04 11
Fax 00-32-2/224 04 54/55

www.etuc.org